

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับความรู้ วิธีสอน กานมนุษยสัมพันธ์ กานวินัย การควบคุมชั้น เรียบ ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ และครู - อาจารย์พี่เลี้ยง
๒. เพื่อทำการศึกษาวานักศึกษาฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือหรือ ความร่วมมือในกานใคบาง
๓. เพื่อหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการ เตรียมนักศึกษาฝึกสอน และโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูให้ไคผลดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบกำหนด คำตอบให้เลือค (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) และแบบเติมข้อความให้สมบูรณ์ (Open End) ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิด จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับโครงการการสอน แบบสอบถามมี ๓ ชุด ซึ่งนำไปใช้กับประชากร ๓ กลุ่มคือ

๑. กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทาและวิทยาลัยครู จันทรเกษม ที่นิเทศการสอนนักศึกษาระดับปริญญา ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ จำนวน ๔๔ คน

๒. กลุ่มครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครู สวนสุนันทา และวิทยาลัยครูจันทรเกษม ที่ปฏิบัติงานเป็นครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ในปี การศึกษา ๒๕๒๑ จำนวน ๔๔ คน

๓. กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาที่ออกฝึกสอนทั้งหมดในปีการศึกษา ๒๕๒๑
ของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา และจันทร์ เกษม จำนวน ๑๗๔ คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น ๒๖๖ คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง มี
บางส่วนที่ผู้อื่นรวบรวมส่งมาให้ ได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด ๒๖๖ ฉบับ และได้รับ
คืนมาใช้ในการวิเคราะห์จริง ๒๖๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๑๒

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทาง
สถิติ คือหาการอยุ่ละ ค่ามัธยิม เลขคณิตและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอใน
รูปตารางพร้อมคำอธิบาย

สรุปผลของการวิจัย

เมื่อได้รวบรวมผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ปรากฏผลของการวิจัย
พอสรุปได้ดังนี้คือ

ตอนที่ ๑ รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. อาจารย์นิเทศกผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๔ คน เป็นหญิง ๓๕ คน
เป็นชาย ๙ คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๐ - ๔๕ ปี วุฒิของอาจารย์นิเทศก
ไม่มีค่าวารระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท ส่วนใหญ่มีประสบการณ์
ทางการสอนมาแล้ว ๑๖ - ๒๐ ปี และมีประสบการณ์ทางการนิเทศการฝึกสอนมา
นานพอสมควร คือส่วนใหญ่มีประสบการณ์มาแล้ว ๗ - ๘ ปี

๒. อาจารย์นิเทศกส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาอบรมหรือสัมมนาคำณการ
นิเทศการฝึกสอนมาแล้ว มีจำนวนถึง ๓๔ คน และที่ไม่เคยได้รับการศึกษาอบรมหรือ
สัมมนาคำณการนิเทศการฝึกสอนมาก่อนมีจำนวนน้อย คือ ๑๐ คน อาจารย์นิเทศก
ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบดูแลนักศึกษาฝึกสอน จำนวน ๖ - ๑๐ คน และเพื่อให้การ
นิเทศการฝึกสอนมีประสิทธิภาพ อาจารย์นิเทศกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรรับผิดชอบ

ดูแลนักศึกษาฝึกสอน จำนวน ๑ - ๕ คน ต่อภาคการศึกษาเท่านั้น นอกจากงานนี้ เทศ
การสอนแล้ว อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่มีงานสอนในวิทยาลัย และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ของนักศึกษาด้วย ในการเดินทางไปนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่ใช้รถ
ประจำทาง และการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศนั้น ส่วนใหญ่ใช้เวลา
๔ - ๕ ครั้งต่อนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนในหนึ่งภาคเรียน

๓. ในการเตรียมตัวนักศึกษาออกฝึกสอนนั้น อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นว่ายังไม่เพียงพอ และวิชาที่นักศึกษาฝึกสอนควรศึกษาก่อนออกฝึกสอน
คือวิชาจิตวิทยาการศึกษา และวิชาการแนะแนว ซึ่งอาจารย์นิเทศส่วนใหญ่เห็นว่า
มีความสำคัญมากกว่ารายวิชาอื่น ๆ รองลงไปคือวิชาปรัชญาการศึกษา วิธีสอนวิชา
เฉพาะ และการฝึกภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ

๔. อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดประชุมนิเทศให้แก่นักศึกษา
ฝึกสอนก่อนที่จะออกไปฝึกสอนควรใช้เวลา ๓ วัน และเรื่องที่ควรนำมาปฐมนิเทศได้แก่
การปฏิบัติตนในโรงเรียน เป็นเรื่องที่อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่เห็นว่าจำเป็นมาก
รองลงไปคือเรื่องกลวิธีการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน ส่วนการประชุมพบปะกัน
ระหว่างอาจารย์นิเทศและนักศึกษาฝึกสอน ตลอดภาคการฝึกสอนนั้น อาจารย์นิเทศ
ส่วนใหญ่ได้จัดประชุม ๓ ครั้ง และมีจำนวนน้อยมากที่จัดประชุมมากกว่า ๔ ครั้งขึ้นไป

รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับครู-อาจารย์ที่เลี้ยง

๑. ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถามนี้มีจำนวน ๘๒ คน เป็นหญิง
๓๕ คน เป็นชาย ๓ คน ส่วนใหญ่มีอายุ ๔๐ - ๔๕ ปี วุฒิของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง
มีตั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จนถึงระดับปริญญาโท แต่ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี
และทำการสอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนน้อยมากคือ ๒ คน ที่ทำการ
สอนอยู่ในระดับปริญญา ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว
๑๖ - ๒๐ ปี แต่มีประสบการณ์ในการนิเทศการสอนน้อยมาก คือ ๑ - ๓ ปี

๒. ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบดูแลนักศึกษาฝึกสอน ๑ - ๓ คน
และครู - อาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าการฝึกสอนได้ผลอย่างแท้จริงแล้ว

ก็ควรจจะรับนิคมอบนักศึกษาฝึกสอนจำนวน ๑ - ๓ คนต่อภาคการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเท่ากับจำนวนที่ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ของรับนิคมอบดูแลอยู่

๓. ประสบการณ์ในการอบรม สัมมนา คำนการนิเทศการฝึกสอนนั้น ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงที่เคยมีประสบการณ์ได้รับการอบรมมาแล้ว และไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนเลยมีจำนวนเท่ากันคือ ๒๑ คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๔๒ คน ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง ๒๑ คน ที่เคยมีประสบการณ์ในการอบรมมาแล้วนั้น มีจำนวน ๔ คน ที่เคยสัมมนามาแล้ว ๑ ครั้ง ๔ คน เคยสัมมนามาแล้ว ๒ ครั้ง และอีก ๒ คนเคยสัมมนามาแล้ว ๓ ครั้ง และ ๔ ครั้ง ส่วนจำนวนวันที่ไปอบรมสัมมนาแต่ละครั้งนั้น ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ตอบว่าใช้เวลา ๓ วัน

๔. นอกจากงานคำนการนิเทศการสอนแล้ว ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงยังมีงานในหน้าที่ที่จะต้องรับนิคมอบอีกหลายประการ ส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่ในคำนการสอนในโรงเรียนและรับหน้าที่เป็นครู-อาจารย์ประจำชั้น รองลงไปก็เป็นงานในคำนการปกครองงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีเป็นส่วนน้อยที่ต้องทำงานในคำนการการควย

รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอน

๑. นักศึกษาฝึกสอนที่ตอบแบบสอบถามนี้มีจำนวน ๑๓๑ คน เป็นหญิง ๑๐๘ คน เป็นชาย ๒๓ คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๔ - ๒๗ ปี และส่วนใหญ่เลือกเรียนภาษาไทย เป็นวิชาเอก และทำการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ได้ฝึกสอนตรงตามวิชาเอกและได้สอนเพียงวิชาเดียวเท่านั้น สำหรับจำนวนชั่วโมงที่ต้องทำการฝึกสอนต่อสัปดาห์นั้น ส่วนใหญ่ทำการฝึกสอน ๔ - ๑๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การฝึกสอนมาแล้วถึง ๓ ครั้ง ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกสอนมาก่อนมีน้อยมาก คือ ๒ คนหรือร้อยละ ๑.๕๓ เท่านั้น

๒. นอกจากงานที่ต้องทำการฝึกสอนแล้ว นักศึกษาฝึกสอนยังมีงานพิเศษที่ต้องรับนิคมอบอีกหลายประการ นักศึกษาฝึกสอนส่วนมากต้องทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น

งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเป็นครูเวร นักศึกษาฝึกสอนที่ไม่มีงานพิเศษต้องรับผิดชอบ
เฉลี่ยมีเพียง ๑ คน หรือร้อยละ .๕๕ เท่านั้น

๓. ตลอดจนการฝึกสอนนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศการสอน
เพียง ๑ ครั้งเท่านั้น และในระหว่างการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนส่วนมากได้เคยประชุม
กับอาจารย์นิเทศก์เพียง ๑ ครั้ง เช่นเดียวกัน ในการประชุมระหว่างอาจารย์นิเทศก์และ
นักศึกษาฝึกสอนส่วนมากใช้เวลา ๑ ชั่วโมง ซึ่งนับว่าน้อยมาก ส่วนการจัดสัมมนาหลัง
การฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ตอบว่า ทางวิทยาลัยได้จัดให้มีการสัมมนาขึ้นและใช้
เวลาในการจัดสัมมนา ๑ วัน

การเปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึก ทศนคติ ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์และ
ครูอาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

อาจารย์นิเทศก์และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมีความรู้สึกตรงกันว่าได้ปฏิบัติหน้าที่
หน้าที่รับผิดชอบต่อการนิเทศการสอนมาก และมีทัศนคติที่ดีต่องานการนิเทศการสอนมาก
เช่นเดียวกัน นอกจากนี้แล้ว อาจารย์นิเทศก์และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงยังมีความคิดเห็น
ในกานความเข้าใจความสำคัญของการฝึกสอนตรงกัน และเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องที่ว่า
การฝึกสอนเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู ส่วนอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อาจารย์นิเทศก์
และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นตรงกันว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคมากที่สุดคือฝ่ายบริหาร
ไม่เน้นความสำคัญและสนับสนุนในงานนิเทศการสอน และการประสานงานระหว่าง
อาจารย์นิเทศก์และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง
และนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับเรื่องการสอน

๑. อาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับสัดส่วนความรับผิดชอบในหน้าที่การนิเทศการสอนระหว่างอาจารย์นิเทศก์และ
ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ตรงกัน อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหน้าที่รับผิดชอบ
การนิเทศการสอนควร เป็นของอาจารย์นิเทศก์ร้อยละ ๖๐ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงร้อยละ ๔๐

ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหน้าที่รับผิดชอบการนิเทศการฝึกสอนควรเท่ากัน ก็เป็นของอาจารย์นิเทศร้อยละ ๕๐ และเป็นของครู-อาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ ๕๐ แต่นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่กลับมีความคิดเห็นว่าหน้าที่ความรับผิดชอบการนิเทศการฝึกสอนควรเป็นของอาจารย์นิเทศร้อยละ ๔๐ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ ๖๐ ซึ่งแสดงว่านักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าครู-อาจารย์ที่เลี้ยง เป็นผู้ดูแล ใกล้ชิด และมีความสำคัญมากกว่าอาจารย์นิเทศ

๒. อาจารย์นิเทศ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นตรงกัน เกี่ยวกับการสังเกตและวิจารณ์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนว่า ส่วนมากอาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์ที่เลี้ยงใช้วิธีการสังเกตจากบันทึกการสอนและวิจารณ์การสอนด้วยการเขียนคำติชมลงในบันทึกการสอน

ตอนที่ ๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน พอสรุปผลได้ดังนี้

๑. ในด้านส่วนตัว อาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นตรงกันว่า นักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหามากคือ เรื่องการควบคุมอารมณ์ และครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในการใช้ภาษาช่วย แต่นักศึกษาฝึกสอนมีความคิดว่ามีปัญหาในด้านส่วนตัวน้อย

๒. ด้านการสอน อาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์ที่เลี้ยง เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหามากในเรื่อง การทำบันทึกการสอน การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม ความสามารถในการเข้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ทักษะในการตั้งคำถาม ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ ทักษะในการสร้างแบบฝึกหัด การทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด และปัญหาเรื่องการปรับเนื้อหาให้ตรงกับ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน แต่นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นว่าปัญหาในด้านการสอนน้อย

๓. ด้านการจัดและปกครองชั้นเรียน อาจารย์นิเทศก์และครู-อาจารย์ที่เลี้ยง มีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหามากในเรื่อง วินัยในห้องเรียน การอบรมนักเรียนในค่านิยมรยาท การใช้กิริยา วาจาที่เหมาะสม การปลูกฝังคุณธรรม ให้แก่นักเรียน การใช้กลวิธีต่าง ๆ ูงใจนักเรียน และทำให้นักเรียนเชื่อฟังได้ และ ปัญหาเรื่องการปกครองและความคุมชั้นเรียนตามแบบประชาธิปไตย นักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นว่าปัญหาด้านการจัดและปกครองชั้นเรียนมีน้อย ความคิดเห็นของอาจารย์ นิเทศก์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาตรงกันว่า เป็นปัญหาน้อยได้แก่ เรื่องการจัดห้องเรียน และบรรยากาศให้สอดคล้องกับวิธีสอน การสร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรักษาระเบียบของห้องเรียน การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน และการดูแลรักษาความสะอาดในห้องเรียน

๔. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นไม่ตรงกับอาจารย์ นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับ เรื่องความสัมพันธ์ในการพบปะกันระหว่างอาจารย์ นิเทศก์นั้น ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง เห็นว่าเป็นปัญหามาก แต่อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษา ฝึกสอนกลับเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย ส่วนใหญ่ทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงและ นักศึกษาฝึกสอนมีความ เห็นตรงกันว่าในค่านมนุษยสัมพันธ์มีปัญหาน้อย ซึ่งแสดงว่ามี มนุษยสัมพันธ์ต่อกัน เป็นอย่างดี

๕. การวัดและประเมินผล อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นขัดแย้งกับ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนว่า นักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหามากในเรื่อง การสร้างข้อทดสอบ ข้อทดสอบที่สามารถวัดได้และครอบคลุมเนื้อหาวิชา ความ เหมาะสมของข้อสอบ การให้ค่าความสำคัญของคะแนนแต่ละข้อ และวิธีประเมิน ผลที่ถูกตอง เหมาะสม ซึ่งครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า เป็นปัญหา น้อย นอกนั้นมีความคิดเห็นตรงกันทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และ นักศึกษาฝึกสอน ว่า เรื่องความรับผิดชอบในการคุมสอบ การรู้จักเก็บรักษาข้อสอบ การเข้าใจกฎเกณฑ์ในการคุมสอบ การให้คะแนนด้วยความยุติธรรม การใช้การ ทดสอบ เป็นเครื่องมือกระตุ้นการ เรียนของนักเรียน และการใช้ผลการสอบมาพิจารณา ปรับปรุงการสอนนั้น ล้วนแต่เป็นปัญหาน้อยทั้งสิ้น

ตอนที่ ๓ ปัญหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์นิเทศก์
ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน

๑. ปัญหาและความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ พอสรุปได้ดังนี้

๑.๑ ปัญหาของการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ได้กล่าวถึงปัญหาที่สำคัญ
ที่นักศึกษาฝึกสอนประสบในขณะทำการฝึกสอนได้แก่ การเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม
การเตรียมการสอนและทำบันทึกการสอน ปัญหาเกี่ยวกับทักษะในการใช้ภาษา ความ
แม่นยำในเนื้อหาวิชา การปกครองและรักษาวินัยในห้องเรียน และทักษะในการตั้ง
คำถาม

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า
ที่เป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ อาจารย์นิเทศก์มีงานในหน้าที่รับผิดชอบมาก จึงไม่มีเวลา
เพียงพอแก่การนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์มีนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
มากเกินไป ดูแลไม่ทั่วถึง และอาจารย์นิเทศก์คงทำการนิเทศการสอนไม่ตรงตามความ
ถนัด ไม่ตรงตามแขนงวิชา

๑.๓ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน
ปรากฏว่า ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ความไม่มีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน
และนักศึกษาฝึกสอนไม่มีโอกาสพบกับอาจารย์นิเทศก์จนกระทั่งถึง เวลาสอบสอน
อาจารย์นิเทศก์บางคนเคร่งเครียดจนเกินไป ทำให้นักศึกษาฝึกสอนเสียสุขภาพจิต

๑.๔ อุปสรรคในการปฏิบัติการณ์เทศการสอน ที่เป็นปัญหามากคือ
อาจารย์นิเทศก์มีนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในความดูแลรับผิดชอบมากเกินไป ดูแลไม่ทั่วถึง
ทำให้การนิเทศการสอนไม่ได้ผล และอาจารย์นิเทศก์มีงานในหน้าที่รับผิดชอบมาก
ทำให้มีเวลาไปนิเทศการสอนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังไม่ได้รับความสนใจจากฝ่าย
บริหารของวิทยาลัย ทำให้หมกมัวลังใจในการปฏิบัติงาน

๑.๕ ข้อเสนอแนะของอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการฝึกสอน

ก. การจัดเตรียมนักศึกษาฝึกสอนก่อนออกฝึกสอน อาจารย์
นิเทศก์ได้เสนอแนะว่า ควรแบ่งนักศึกษาฝึกสอนเป็นกลุ่มย่อย ๆ และจัดให้มีการ
ฝึกในห้องปฏิบัติการให้มาก เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน กลวิธีในการสอน การทำ

อุปกรณ์ และฝึกทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ก่อนที่จะออกฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอน ควรได้ทราบถึงวิชาที่จะต้องสอนแก่เนิ่น ๆ เพื่อเตรียมงานวางแผนการสอน การจัด กิจกรรม การเรียนการสอน ทำอุปกรณ์ร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนอื่น ๆ ที่ต้องฝึกสอนวิชาเดียวกันและสอนอยู่ในระดับเดียวกัน

ข. ในงานการจัดและเลือกนักศึกษาฝึกสอนไปยังโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนะว่า อาจารย์ผู้ควบคุมโครงการฝึกสอน ควรเป็นผู้ทำการคัดเลือก โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของนักศึกษาฝึกสอน และความเหมาะสม และควรติดตาม เขตที่พักของนักศึกษาฝึกสอน นอกจากนี้ การจัดส่งนักศึกษาฝึกสอนไปยังโรงเรียนฝึกสอน ควรคำนึงถึงความต้องการของโรงเรียนฝึกสอนด้วย

ค. ในค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศก์ควรจัดประชุมพบปะกับนักศึกษาฝึกสอนในบ่อยครั้ง เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ควรลดจำนวนนักศึกษาฝึกสอนในความดูแลรับผิดชอบในชั้นย่อยลง เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์มีเวลาและโอกาสดูแลรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างทั่วถึง และควรมีการปรับปรุงค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ให้มีการพบปะกันมากขึ้น และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ง. การสัมมนาหลังการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนะว่า การจัดสัมมนาหลังการฝึกสอน เป็นสิ่งจำเป็นและควรจัดอย่างยิ่ง ในการจัดสัมมนานั้น อาจารย์นิเทศก์ควรจัดแยกเป็นหมู่ย่อย ๆ อภิปรายปัญหาในกลุ่มนักศึกษาฝึกสอนของตนก่อน แล้วจึงเข้าร่วมเป็นกลุ่มใหญ่ และควรเชิญฝ่ายโรงเรียนฝึกสอนเข้าร่วมสัมมนาด้วย

จ. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการฝึกสอนอาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดประชุมตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบการที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติตามได้ในระหว่างอาจารย์นิเทศก์ เพื่อจะได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกัน อาจารย์นิเทศก์ไม่ควรรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนเกิน ๕ คน และ

อาจารย์นิเทศก์ควรนิเทศการสอนอย่างจริงจัง มีใช้ใช้เวลาเพื่อประโยชน์ในการทำ
กิจการอื่น และอาจารย์ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนวิธีสอน ควร เป็นผู้ออกไปนิเทศการสอน

๒. ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง เกี่ยวกับ
การฝึกสอน พอสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ปัญหาการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ได้แสดงความคิดเห็นว่า
ปัญหาที่สำคัญมากของนักศึกษาฝึกสอนในด้านการสอนนั้นได้แก่ การผลิตและการเลือกใช้
อุปกรณ์ที่เหมาะสม - ทักษะในการใช้ภาษา การตั้งคำถาม ขาดลักษณะการ เป็นผู้นำ
และนักเรียนไม่เชื่อถือ นอกจากนี้ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน

๒.๒ ปัญหาความสัมพันธ์ ไค้แก่อาจารย์นิเทศก์ละเลยหน้าที่นิเทศ
การสอน ทำการนิเทศการสอนน้อยมาก ขาดการประสานงานที่ดี ระหว่างอาจารย์
นิเทศ และครู-อาจารย์ที่เลี้ยง หลักเกณฑ์ในการนิเทศการสอนไม่เหมือนกัน ความ
สัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีน้อยมาก เพราะอาจารย์
นิเทศไม่ให้ความ เป็นกันเองกับครู-อาจารย์ที่เลี้ยง ส่วนมากมานิเทศการสอนแล้ว
ก็กลับ โอกาสที่จะพบปะปรึกษาหารือกันจึงน้อยมาก

๒.๓ ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการสอนได้แก่ ครู-อาจารย์
ที่เลี้ยงมีชั่วโมงสอนมาก และมีหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ ในโรงเรียนมากเกินไป ทำให้
ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอนได้คลาดเคลื่อนที่ควร และทางฝ่ายบริหารของ
โรงเรียนก็เน้นในความสำเร็จของการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ ตลอดจนการสอน
ของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง มากกว่างานการนิเทศการสอน ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีความรู้
เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาไม่เพียงพอ และนักศึกษาฝึกสอนไม่มาขอคำ
แนะนำปรึกษาจากครู-อาจารย์ที่เลี้ยง

๒.๔ งานบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงต้องการ
ได้แก่บริการด้านอุปกรณ์การสอนจากวิทยาลัย ต้องการงบประมาณ เพื่อใช้จ่ายในการ
จัดซื้อหาอุปกรณ์ ต้องการ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ค้นคว้า
ประกอบการ เรียนการสอน ต้องการความร่วมมือจากวิทยาลัยและหน่วยบริหารของ

โรงเรียนฝึกสอน ในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน ต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดประชุม
อบรม สัมมนาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ต้องการความสนใจและกำลังใจในการทำงาน
จากหัวหน้าฝ่ายบริหาร

๒.๕ ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกสอนของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง พอสรุป
ได้ดังนี้

ก. การประเมินผลการฝึกสอน ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงได้เสนอแนะ
ว่า ในการประเมินผลทุกครั้ง ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงควรได้ทราบคะแนนการฝึกสอนของ
นักศึกษาฝึกสอน และการประเมินผลควรมีหลักเกณฑ์เดียวกัน เพื่อความยุติธรรมใน
การประเมินผลการฝึกสอน และในการประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนนั้น
ควรพิจารณาถึงความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกสอน มีข้อคัดค้านเฉพาะ
การสอบสอน หรือให้ความสำคัญของการสอบสอนมากกว่าการปฏิบัติตลอดภาคการศึกษา

ข. การประชุมอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงได้เสนอแนะ
ว่า ควรจัดการสัมมนาทั้งก่อนการฝึกสอน และหลังการฝึกสอน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา
ฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์ที่เลี้ยง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ
ฝึกสอน ได้เข้าใจถึงนโยบาย จุดมุ่งหมาย ความสำคัญของการฝึกสอน เข้าใจถึง
หลักการต่าง ๆ จะได้ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติให้เหมือนกัน และมีโอกาสได้
อภิปรายปัญหา พร้อมทั้งหาทางแก้ไขร่วมกัน เรื่องที่ควรจัดในการประชุม อบรม
สัมมนา ควร เป็นความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนบทบาทและ
หน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และในการร่วมสัมมนาแต่ละครั้ง ควร
เปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงได้แสดงความคิดเห็นบ้าง

ค. ขอเสนอแนะทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการฝึกสอน ครู-อาจารย์
ที่เลี้ยงได้เสนอแนะว่า โครงการฝึกสอนของวิทยาลัย ควรมีการจัดเตรียมนักศึกษา
ฝึกสอนให้พร้อมก่อนออกฝึกสอน และควรมีการทดสอบว่าได้มีการ เตรียมตัวพร้อมแล้ว
หรือยัง ก่อนออกฝึกสอนควรมีการอบรม ชี้แจงให้รู้จักหน้าที่และบทบาทของตนอย่าง
ชัดเจน เพื่อจะได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และการจัดนักศึกษา
ฝึกสอนไปยังโรงเรียนฝึกสอนนั้น ควรมีการสำรวจความต้องการของโรงเรียนฝึกสอน
แล้วจัดส่งไปตามจำนวนที่โรงเรียนฝึกสอนต้องการ

๓. ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอน

๓.๑ ปัญหาการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาการเรียนการสอนไว้ดังนี้คือ ขาดทักษะในการ ให้ความสนใจให้นักเรียนตอบ-ถาม และร่วมกิจกรรมในการ เรียนการสอน ไม่มีความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอน และการเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม ขาดทักษะในการใช้ภาษา และการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับขาดความแม่นยำใน เนื้อหาวิชาที่สอนและการปกครองชั้นเรียน

๓.๒ ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนในโรงเรียนฝึกสอนได้แก่ ทัศนคติของนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นักเรียนบางคน ขาดแคลนหนังสือแบบเรียน และอุปกรณ์การเรียน ไม่ตั้งใจเรียน และไม่เคารพเชื่อฟังนักศึกษาฝึกสอน

๓.๓ ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศ ได้แก่อาจารย์นิเทศไปนิเทศการสอนบ่อยครั้ง และการนิเทศแต่ละครั้งใช้เวลานานอย่างมาก นักศึกษาฝึกสอนไม่ได้รับความแนะนำที่ดีจากอาจารย์นิเทศ และไม่มีความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างอาจารย์นิเทศกับครู-อาจารย์ที่เลี้ยง และระหว่างอาจารย์นิเทศและนักศึกษาฝึกสอน

๓.๔ ปัญหาด้านครู-อาจารย์ที่เลี้ยง ได้แก่ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงไม่ให้ความสำคัญปรึกษา ไม่เอาใจใส่เรื่องการนิเทศการสอน ไม่ให้กำลังใจ ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สนิทสนมเป็นกันเอง ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงละเลยหน้าที่การสอน และให้นักศึกษาฝึกสอน เข้าสอนแทนมากเกินไป และมีทัศนคติไม่ดีต่อนักศึกษาฝึกสอน

๓.๕ ปัญหาในค่านโรงเรียนฝึกสอน ได้แก่ไม่ได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ในโรงเรียนฝึกสอน ทางโรงเรียนฝึกสอนไม่จัดให้นักศึกษาฝึกสอนได้สอนตามวิชาเอก และสวัสดิการเกี่ยวกับเรื่องที่พัก ห้องทำงานสำหรับนักศึกษาฝึกสอนยังไม่ดีพอ ทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน และไม่เป็นที่พอใจ

๓.๖ ข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการฝึกสอน พอสรุปได้ดังนี้

ก. ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนได้เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศและครูอาจารย์ที่เลี้ยงควรปรับปรุงตนเองในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่นิเทศ

การสอนให้มากขึ้น การเตรียมตัวนักศึกษาฝึกสอนก่อนออกฝึกสอน ควรใช้เวลาให้มากขึ้น และมีการฝึกหัดในห้องปฏิบัติการให้มากขึ้น จนเกิดความชำนาญ และมีความมั่นใจที่จะออกไปฝึกสอน และในการปฐมนิเทศของวิทยาลัยนั้น ควรแจ้งเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้อง เหมาะสม ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจ อย่างชัดเจน

ข. ท่านอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอนได้เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศก์ควรเสียสละเวลาไปนิเทศการสอนให้บ่อยครั้ง ทำการนิเทศการสอน อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ อาจารย์นิเทศก์ควร เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีวิธีการแนะนำที่ดี และสามารถปฏิบัติตามได้ อาจารย์นิเทศก์ควรรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ มีความเป็นกันเอง รู้จักให้กำลังใจ ความอบอุ่น และติดตามผลการพัฒนาการของ นักศึกษาฝึกสอนด้วย

ค. ท่านครู-อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนได้เสนอแนะว่า ควรมีการ เลือกตัวบุคคลทำหน้าที่ เป็นครู-อาจารย์พี่เลี้ยงที่เหมาะสม เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ แนะนำวิธีการที่ดี ช่วยแก้ไขปัญหาและ เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ควรทำหน้าที่ เป็นครู-อาจารย์พี่เลี้ยงอย่างจริงจัง เป็นที่พึ่งได้ เป็นกันเองกับนักศึกษา ฝึกสอน นิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอและครู-อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ควรมีความรู้ต่ำกว่า นักศึกษาฝึกสอน

๓.๗ ความช่วยเหลือที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการ เกี่ยวกับการฝึกสอน ได้แก่ ต้องการคำแนะนำที่มีหลักเกณฑ์ ถูกต้อง เกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ จากอาจารย์นิเทศก์ และครูอาจารย์พี่เลี้ยง ต้องการอุปกรณ์การสอน นักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่ต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดศูนย์เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาไว้ บริการมีทุกแขนงวิชา เพื่อ เปิดบริการให้แก่นักศึกษายืมไปได้ในระหว่างที่ทำการฝึกสอน นอกจากนี้ยังต้องการแหล่งคนหาความรู้ ตลอดจนเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งทาง วิทยาลัย หรือโรงเรียนฝึกสอน ควร เป็นฝ่ายให้บริการนักศึกษาฝึกสอนต้องการความจริงใจ ความอบอุ่น ใกล้ชิดและเป็นกันเองจากอาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง

อภิปรายผลการวิจัย

๑. เกี่ยวกับอาจารย์นิเทศ

จากผลของการวิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๔ คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๐ - ๔๕ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว ๑๖ - ๒๐ ปี มีประสบการณ์ทางการนิเทศการสอนในช่วง ๗ - ๘ ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาอบรม หรือสัมมนาทางการนิเทศการสอนมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าอาจารย์นิเทศมีความเหมาะสมทั้งในด้านวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ คุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศการสอน และการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนอย่างยิ่ง ซึ่งผลการวิจัยของ แคน บอย คูก (Dan Boy Cooke) เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศควร เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโท มีความรู้ในเรื่องการนิเทศ และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านการสอนมาแล้วเป็นเวลา ๓ - ๕ ปี^๑ และตรงกับงานวิจัยของประนอม เกษชัย ซึ่งเสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศควร เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานานพอสมควร และเป็นผู้ที่มีความรู้ในการนิเทศ^๒ อย่างไรก็ตาม การคัดเลือกอาจารย์นิเทศเพื่อทำหน้าที่นิเทศการสอน นอกจากจะคำนึงถึงคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ควรพิจารณาถึงคุณลักษณะบางประการด้วย เป็นต้นว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรม เสียสละและมีมนุษยสัมพันธ์ดี

^๑ Dan Boy Cooke, "Quantitative Standards for the Implementation of Quantitative Standards in Student Teaching Program," Dissertation Abstracts 20 (March 1960): 4321-4322.

^๒ ประนอม เกษชัย, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๑๓๖.

อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบดูแลนักศึกษาฝึกสอนจำนวน ๖ - ๑๐ คน ซึ่งอาจารย์นี้เทศมีความคิดเห็นว่ามันมากเกินไป อาจารย์นี้เทศควรรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนเพียง ๑ - ๕ คนต่อภาคการศึกษาเท่านั้น การนี้เทศการฝึกสอนจึงจะมีประสิทธิภาพดี ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของนาตยา ภัทรแสงไทย เสนอแนะว่า ควรให้อาจารย์นี้เทศรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนไม่เกิน ๕ คน^๑ นอกจากงานนี้เทศการสอนแล้ว อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสอนในวิทยาลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ฉะนั้น จะเห็นว่าปัญหาของอาจารย์นี้เทศที่สำคัญคือ มีเวลาไม่เพียงพอสำหรับทำการนี้เทศการสอน เพราะมีงานอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบมาก ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของพิศวง ธรรมนนทา ที่ว่า ปัญหาที่สำคัญของอาจารย์นี้เทศคืองานและเวลาไม่สัมพันธ์กัน เนื่องจากอาจารย์นี้เทศต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ มาก จึงมีเวลานี้เทศการสอนน้อยมาก^๒ ดังนั้น การพยายามลดและขจัดปัญหานี้ อาจกระทำได้โดยการเพิ่มจำนวนอาจารย์นี้เทศให้เพียงพอกับจำนวนของนักศึกษาฝึกสอน และลดชั่วโมงสอนหรือหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ ในวิทยาลัยให้น้อยลง หรือมีฉันทักจัดให้อาจารย์นี้เทศบางคนที่มีนักศึกษาฝึกสอนในความดูแลรับผิดชอบมาก นี้เทศแบบลอยตัว ซึ่งพ้องกับความคิดเห็นของ ดร. ออคโต เจ. ชิปล่า (Dr. Otto J. Shipla) ที่ว่า จักจำนวนอาจารย์นี้เทศเป็นจำนวน ๑/๓ ของจำนวนอาจารย์ทั้งวิทยาลัย จากจำนวนนี้ครั้งหนึ่งให้เป็นอาจารย์นี้เทศเต็มเวลา อีกครั้งหนึ่ง เป็นอาจารย์นี้เทศบางส่วนเวลา^๓

^๑ นาตยา ภัทรแสงไทย, "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร," หน้า ๑๑๔.

^๒ พิศวง ธรรมนนทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา," หน้า ๑๐๗.

^๓ ดร. ออคโต เจ. ชิปล่า, "หน้าที่ของอาจารย์นี้เทศ, เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์นี้เทศวิทยาลัยครูสวนกลาง วันที่ ๕ - ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ณ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, หน้า ๒ (อัครสำเนา).

สำหรับ เรื่องการประชุมพบปะกันระหว่างอาจารย์นิเทศและนักศึกษาฝึกสอน นั้น ผลของการวิจัยพบว่า ตลอดภาคการฝึกสอนนั้น อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่ได้จัดประชุม ๓ ครั้ง ซึ่งยังมีจำนวนน้อยมาก การจัดประชุมควรทำอย่างสม่ำเสมอสัปดาห์ละครั้ง และการจัดประชุมควรเป็นรูปของการสัมมนา อภิปรายปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

๒. เกี่ยวกับครู - อาจารย์พี่เลี้ยง

จากผลของการวิจัย ปรากฏว่าครู-อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมากมีอายุระหว่าง ๔๐ - ๕๕ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว ๑๖ - ๒๐ ปี และมีประสบการณ์ในการนิเทศการสอนมาแล้ว ๑ - ๓ ปี ส่วนประสบการณ์ในการอบรม-สัมมนาค้นการนิเทศการสอน ปรากฏว่าร้อยละ ๕๐ เคยได้รับการอบรมมาแล้ว และร้อยละ ๕๐ ยังไม่เคยได้รับการอบรม ศึกษาหรือสัมมนาค้นการนิเทศการสอนมาก่อนเลย ดังนั้น ถ้าพิจารณาในค่านิยมวุฒิ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอน จะเห็นว่าครู-อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความเหมาะสมมาก แต่ถ้าพิจารณาในค่าประสบการณ์การนิเทศการสอน และประสบการณ์ในค่านักการศึกษา อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแล้ว จะเห็นว่ายังมีประสบการณ์น้อยมาก เพราะฉะนั้น ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศการสอนอย่างปึง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของนาคยา ภัทรแสงไทย พบว่าอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เคยทำหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยงมาแล้วเพียง ๑ - ๓ ปีเท่านั้น เนื่องจากครู-อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายของการฝึกสอน เพราะฉะนั้น ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงจึงควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอน ตลอดจนการนิเทศการสอน

นาคยา ภัทรแสงไทย, "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร," หน้า ๑๑๖.

นามากพอสมควร ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของกัลตัน อีวอน คัลเวิร์ต (Gaston Evon Calvert) ๑ ว่า การคัดเลือกอาจารย์ที่เลี้ยง ควรจะได้คัดเลือกจากบุคคลที่มีทักษะ และมีประสบการณ์ในด้านการสอน และการนิเทศมาแล้ว ๑ และตรงกับผลงานวิจัยของโรเบิร์ต อี. คัลตัน (Robert E. Dalton) ๒ ได้พบว่า ประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นมากสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยง ๒ ทั้งนี้ จึงควรที่จะมีการปรับปรุงคุณสมบัติบางประการของครู-อาจารย์ที่เลี้ยงในโครงการสอนของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูจันทรเกษม ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอน สำหรับงานในหน้าที่รับผิดชอบของครู-อาจารย์ที่เลี้ยง ผลของการวิจัยพบว่า นอกจากงานด้านนิเทศการสอนแล้ว ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงยังมีงานในหน้าที่รับผิดชอบอีกหลายประการ ส่วนใหญ่ของทำหน้าที่ในด้านการสอน เป็นครู-อาจารย์ประจำชั้น นอกจากนั้นก็เป็งานเกี่ยวกับการปกครอง งานกิจกรรมเสริมหลักสูตรและงานด้านธุรการ จะเห็นว่าครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีเวลาให้แก่งานนิเทศการสอนน้อย เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบงานอื่น ๆ มากเกินไป จึงไม่มีเวลาแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตรงกับผลงานการวิจัยของ สุกจิตต์ หนูนุกัถิ ๓ และพิศวง ธรรมนันทา ๔

๑ Gaston Evon Calvert, "The Role of the Cooperating Teacher as Perceived by Student Teachers, Cooperating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institutions of Alabama," pp. 5243A - 5244A.

๒ Robert E. Dalton, "A Comparative Appraisal of Supervising Teacher and Student Teacher Performance as an Evaluation Technique in Student Teaching Program," Dissertation Abstracts 20(September 1959): 891 A.

๓ สุกจิตต์ หนูนุกัถิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ในจังหวัดพระนครและธนบุรี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๑๐๒.

๔ พิศวง ธรรมนันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ," หน้า ๑๑๑.

นอกจากนี้ ผลของการวิจัยยังพบว่าครู-อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ของรับฝึกอบ
ครูและนักศึกษาฝึกสอน ๑ - ๓ คน ซึ่งครู - อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ก็มีความคิดเห็นว่า
เหมาะสมแล้วไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป

๓. เกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอน

ในคํานงนการฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนมากมีอายุระหว่าง
๒๔ - ๒๗ ปี เลือกวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก และส่วนใหญ่ได้สอนตรงตามวิชาเอก
ทำการสอนเพียงวิชาเดียว และทำการสอนสัปดาห์ละ ๕ - ๑๒ ชั่วโมง จะเห็นว่า
นักศึกษาฝึกสอนมีระดับอายุค่อนข้างมาก เพราะนักศึกษาระดับปริญญาส่วนใหญ่จะเป็น
ข้าราชการครู และได้รับการคัดเลือกให้มาศึกษาต่อในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เปิดสอน
ถึงระดับปริญญา ทางโรงเรียนฝึกสอนได้จัดชั่วโมงสอนได้เหมาะสม และตรงตาม
กำหนดอัตราเวลาที่ทางวิทยาลัยกำหนดให้ ไม่มากและไม่น้อยเกินไป ซึ่งจะช่วยให้
นักศึกษาฝึกสอนได้มีเวลาในการเตรียมการสอน และสามารถปฏิบัติกิจการสอนได้
สะดวก แต่เนื่องจากครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมักจะมีชั่วโมงสอนนอกเหนือจากตารางสอน
ปกติให้เสมอ ซึ่งเป็นผลให้นักศึกษาฝึกสอนต้องทำงานมากกว่าปกติ ต้องรับภาระ
เพิ่มขึ้น จึงมักจะก่อให้เกิดผลเสียหรือกระทบกระเทือนต่อการฝึกสอนของนักศึกษา
ฝึกสอนได้ นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์งานการฝึกสอนมาแล้วถึง
๓ ครั้ง ซึ่งจะเป็นผลทำให้งานในคํานงนการฝึกสอนมีปัญหาอันน้อยลง นอกจากหน้าที่
ทำการฝึกสอนแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น งานกิจกรรม
เสริมหลักสูตร และเป็นครูเวร ซึ่งถ้าครู-อาจารย์ที่เลี้ยงไม่มอบหมายงานพิเศษอื่น ๆ
ให้แก่ศึกษาฝึกสอนเพิ่มขึ้นอีก ก็เห็นสมควรที่นักศึกษาฝึกสอนควรจะฝึกหัดงานในคําน
ครูประจำชั้น งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการฝึกหัดการทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน
อย่างแท้จริง เพราะจะทำให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ และมีโอกาสได้สัมผัสชีวิต
ของการ เป็นครูอย่างแท้จริง มิใช่เพียงแต่ทำหน้าที่ฝึกสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

สำหรับคํานงนการนิเทศการสอน พบว่าตลอดภาคการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอน
ส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศการสอน และได้เคยประชุมร่วมกับอาจารย์นิเทศกันบ่อยมาก

เพียง ๑ ครั้ง เท่านั้น นักศึกษาฝึกสอนต้องการให้อาจารย์นิเทศ นิเทศการสอนให้บ่อยครั้งกว่านี้ ผลของการวิจัยนี้ตรงกับงานวิจัยของแมรี แอชบี (Mary Claire Ashby) ที่ว่า อาจารย์นิเทศควรออกนิเทศนักศึกษาฝึกสอนสัปดาห์ละครั้ง การออกนิเทศของอาจารย์นิเทศบ่อยครั้งเพียงใด ย่อมมีผลต่อการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนมากขึ้นเท่านั้น ๑

๔. การนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ผลของการวิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นตรงกันว่า ใ้ค้ผู้ทัศนในหน้าที่รับผิดชอบต่อการนิเทศการสอนมาก และมีทัศนคติที่ดีต่องานการนิเทศการสอนมาก เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าอาจารย์นิเทศ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การสังเกตการสอนและการวิจารณ์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนนั้น ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศและครูอาจารย์พี่เลี้ยงใช้วิธีการสังเกตจากบันทึกการสอน และวิจารณ์การสอนควบคู่กัน เขียนคำติชมลงในบันทึกการสอน จะเห็นว่าวิธีการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง เป็นการกระทำเพื่อการวัดผลการฝึกสอนมากกว่า เพื่อช่วยพัฒนาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน จึงสมควรที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนจะพิจารณหาวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการสอนให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อช่วยพัฒนาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้ดีขึ้น โดยการวิจารณ์การสอนโดยตรงต่อนักศึกษาฝึกสอน ชี้แจงให้เห็นและเข้าใจถึงข้อดีและข้อบกพร่องในการสอนแต่ละครั้งอย่างชัดเจน และควรไม่สังเกต

Mary Claire Ashby, "The Role of the College Supervisor: Expectation Cooperating Teachers, Student Teachers, and College Supervisors," Dissertation Abstracts 34 (February 1973): 2428A - 2429A.

การสอนอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษาฝึกสอนจะได้มีโอกาสพัฒนาการฝึกสอนของตนให้ดีขึ้น คร.ออตโต เจ. ชิปลา (Dr. Otto J. Shipla) เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศควร เก็บบันทึกการสังเกตการสอนของนักศึกษาแต่ละคนไว้ตลอดภาคเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินผล ในกรณีที่อาจารย์นิเทศไม่มีโอกาสพบปะนักศึกษาฝึกสอนและพูดคุยเป็นการส่วนตัว วิธีหนึ่งที่ปฏิบัติกันคือ อาจารย์นิเทศใช้กระดาษคาร์บอนเพื่อสำเนาขอเสนอแนะของคุณ และให้สำเนาแก่นักศึกษาฝึกสอนและครูพี่เลี้ยงคนละชุด

๕. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของหน้าที่ความรับผิดชอบการนิเทศการฝึกสอนระหว่างอาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ผลของการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนขัดแย้งกัน คือ อาจารย์นิเทศมีความคิดว่าแนวโน้มของหน้าที่รับผิดชอบการนิเทศการฝึกสอนระหว่างอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงควรมีสัดส่วนเป็น ๖๐ : ๔๐ เพราะอาจารย์นิเทศให้ความสำคัญแก่ตนเองมากกว่าครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ส่วนครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า หน้าที่รับผิดชอบการนิเทศการฝึกสอนระหว่างอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงควรมีสัดส่วนเป็น ๕๐ : ๕๐ เพราะเหตุที่ต่างก็มีความสำคัญต่องานในโครงการฝึกสอนทัดเทียมกัน ส่วนนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นควรมีสัดส่วนเป็น ๔๐ : ๖๐ เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนได้เห็น ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ตลอดจนให้ความช่วยเหลือจากครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมากกว่าอาจารย์นิเทศ จึงให้ความสำคัญแก่ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมากกว่าอาจารย์นิเทศ ผลของการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นขัดแย้งกันระหว่างอาจารย์นิเทศ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งการจะนำเอาแนวความคิดเหล่านี้มาพิจารณาจัดดำเนินการ

ตามความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ในด้านการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และถูกต้องในด้านการรับภาระ รับผิดชอบในด้านการนิเทศการสอน ตลอดจนการ ประเมินผลการฝึกสอนด้วย

๖. อุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ผลของการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์นิเทศและครู-อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นตรงกันว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคมากในการปฏิบัติงานคือ ฝ่ายบริหารไม่เน้นถึงความสำคัญและ สนับสนุนงานนิเทศการสอน และมีอุปสรรคมากเกี่ยวกับการประสานงานระหว่าง อาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของกัสตัน อีวอน คัลเวิร์ต (Gaston Evon Calvert) ซึ่งพบว่า อาจารย์นิเทศ และอาจารย์ พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่ได้ประสานงานกัน และไม่คอยมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน^๑

๗. ปัญหาการฝึกสอน ผลของการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหา เกี่ยวกับการสอนหลายประการ ความความเห็นของอาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์ พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นตรงกันว่า ปัญหาที่สำคัญมากของนักศึกษาฝึกสอนในด้านส่วนตัว คือ เรื่องการควบคุมอารมณ์ ส่วนปัญหาในด้านการสอนนั้น อาจารย์นิเทศและครู- อาจารย์พี่เลี้ยง เห็นว่านักศึกษาประสบปัญหามากในเรื่องการทำบันทึกการสอน การ เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม ขาดความ สามารถในการ คว้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ขาดทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับ

^๑ Gaston Evon Calvert, "The Role of the Cooperating Teachers as Perceived by Student Teachers, Cooperating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institutions of Alabama," pp. 5243 A - 5244 A.

การสอน อาทิ การตั้งคำถาม การอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ การสร้างแบบฝึกหัด การทำใหญ่ เรียบเรียง เกิดความคิดรวบยอด และปัญหา เรื่องการปรับเนื้อหาให้ตรงกับ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งตรงกับกรวิจัยของบุคคลหลายท่าน คือ จิตสมร ชุมอินทรจักร^๑ สุกจิตต์ หนูนุกดิ์^๒ และพิศวง ธรรมพันทา^๓ สำหรับ ปัญหาในด้านการจัดและปกครองชั้นเรียนนั้น ผลของการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก และครู-อาจารย์ที่เลี้ยงมีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหามากเกี่ยวกับ เรื่อง วินัยในห้องเรียน การอบรมในเรื่องมรรยาท การใช้กิริยาวาจาที่เหมาะสม การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ักเรียน ปัญหาเรื่องการใช้กลวิธีจูงใจนักเรียนให้เรื่อฟัง และปัญหาเรื่อง การปกครองและควบคุมชั้นเรียนตามแบบประชาธิปไตย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ตรงกับผลการวิจัยของนารา สุภารัตน์^๔ และพิศวง ธรรมพันทา^๕

^๑จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา," หน้า ๗๗.

^๒สุกจิตต์ หนูนุกดิ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา," หน้า ๑๐๒.

^๓พิศวง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา," หน้า ๑๑๑.

^๔นารา สุภารัตน์, "ทัศนคติของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อนิสิตที่ทำการฝึกสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘), หน้า ๖๓ - ๖๔.

^๕พิศวง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา," หน้า ๑๑๒.

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้พบว่าในค่านมุษย์สัมพันธ์ ครู-อาจารย์ที่เลี้ยง เห็นว่าปัญหาที่สำคัญของนักศึกษาฝึกสอนคือ ความสม่ำเสมอในการพบกันระหว่างอาจารย์นิเทศ และ นักศึกษาฝึกสอน ซึ่งจะเห็นว่าโอกาสที่จะพบกันน้อยมาก ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก อาจารย์นิเทศมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาฝึกสอน และอาจารย์นิเทศยังมีงานรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาฝึกสอนได้อย่างเต็มที่ ผลการวิจัยนี้ตรงกับ การวิจัยของหลายท่าน คือสุคจิตต์ หนูนภักดิ์^๑ สุขุมาลย์ ชูวิวัฒนาวานิชย์^๒ และสาสิทธิ์ ศรีสุทธิ^๓ และผลของการวิจัยยังพบอีกว่า นอกจากนักศึกษาฝึกสอนจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบ การให้ค่ากับความสำคัญของคะแนนแต่ละข้อ ความเหมาะสมของข้อสอบ ตลอดจนวิธีประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งอาจารย์นิเทศเห็นว่า เป็นปัญหาที่สำคัญมากของนักศึกษาฝึกสอนทั้งสิ้น แต่ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงกลับมีความเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม ๑๓๑ คน เกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอน ในค่านปัญหาส่วนตัว การสอน การจัด และปกครองชั้นเรียน ค่านมุษย์สัมพันธ์ และการวัดและประเมินผลนั้น ผลของการวิจัย

^๑สุคจิตต์ หนูนภักดิ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ในจังหวัดพระนครและธนบุรี," หน้า ๑๐๔.

^๒สุขุมาลย์ ชูวิวัฒนาวานิชย์, "ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน วิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา ๑," หน้า ๕๐.

^๓สาสิทธิ์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ของวิทยาลัยครูยะลา," หน้า ๑๑๔.

พบว่าตามความคิดของนักศึกษาฝึกสอน เป็นปัญหาน้อย ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ทั้งนี้ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะเห็นว่าการที่นักศึกษาฝึกสอนมีความ เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนบ้าง แต่เป็นปัญหาน้อย ไม่มาก เหมือนความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงนั้น ก็เนื่องจาก นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ เคยมีประสบการณ์ในการฝึกสอนมาแล้ว ๓ ครั้ง และนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญา เป็นจำนวนมากที่เป็นข้าราชการครู และได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนหรือหน่วยบริหารจากกรม กองที่สังกัดอยู่ในให้มาศึกษาต่อในระดับปริญญา เพราะฉะนั้น นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เคยผ่านการสอนมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ยัง เกิดขึ้น แต่จัดว่าเป็นปัญหาน้อย ตามความคิดของนักศึกษาฝึกสอน

ขอเสนอแนะของผู้วิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบปัญหาต่าง ๆ หลายประการเกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาของวิทยาลัยครู ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการฝึกสอนดังนี้

๑. กำนนนโยบายของวิทยาลัย

๑.๑ ฝ่ายบริหารของวิทยาลัยควรตระหนักถึงความสำคัญของโครงการฝึกสอน และให้ความสนใจสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและร่วมมือให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะโครงการฝึกสอนเป็นโครงการที่สำคัญยิ่งของการฝึกหัดครู

๑.๒ การจัดสรรบุคลากรให้โครงการฝึกสอน โดยเฉพาะอาจารย์นิเทศก์ ควรคำนึงถึงผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเหมาะสมในการทำหน้าที่ การสอนและมีจำนวนเพียงพอกับนักศึกษาฝึกสอน

๑.๓ การจัดนักศึกษาออกฝึกสอนนั้นควรมีการสำรวจความต้องการของโรงเรียนฝึกสอนก่อน แล้วจึงจัดนักศึกษาฝึกสอนออกไปตามจำนวนและความต้องการของโรงเรียนฝึกสอนเหล่านั้น

๑.๔ ควรจัดอาจารย์นิเทศก์ให้ไปนิเทศการสอนตามความถนัด หรือตรงตามสายวิชา และไม่ควรให้ครูรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนมากเกินไป

๑.๕ ควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเสียใหม่ โดยลดภาคทฤษฎีลง เพิ่มเวลาการฝึกภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีโอกาสฝึกทักษะต่าง ๆ และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการสอนกลวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ฯลฯ มากขึ้น ซึ่งเป็นการเตรียมนักศึกษาให้พร้อมก่อนที่จะถูกส่งออกไปทำการฝึกสอน

๑.๖ ห้องสมุดและห้องโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย ควรจัดบริการสำหรับนักศึกษาฝึกสอนเป็นพิเศษ จัดให้มีอุปกรณ์การสอนวิชาต่าง ๆ ตลอดจนเอกสาร ตำราสำหรับคนควา ให้นักศึกษาฝึกสอนยืมเอาไปใช้ในขณะฝึกสอน

๑.๗ ควรจัดให้มีการสัมมนาทันทีที่การฝึกสอนเสร็จสิ้นลงทุกครั้ง ควรแยกเป็นกลุ่มย่อย ๆ อภิปรายถึงปัญหาของแต่ละโรงเรียน แล้วจึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาและหาทางแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นรวมกันกับปัญหาที่เกี่ยวข้องในโครงการฝึกสอน

๑.๘ ควรจัดให้มีการอบรมการนิเทศการสอนให้แก่อาจารย์นิเทศ และครู-อาจารย์ที่เลี้ยงดูซึ่งยังไม่เคยทำหน้าที่นิเทศการสอนมาก่อน

๑.๙ การฝึกสอนเป็นหัวใจของฝึกหัดครู ไม่มีวิชาใดที่สามารถให้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ได้เท่าการฝึกสอน จึงไม่ควรมีการเรียนแทนการฝึกสอน

๒. คำนโรงเรียนฝึกสอน

๒.๑ ควรอำนวยความสะดวกในค่านอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนฝึกสอนให้แก่แก่นักศึกษาฝึกสอน

๒.๒ ควรมีการคัดเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นครู-อาจารย์ที่เลี้ยงดูให้เหมาะสม ทั้งในค่านวัยวุฒิ คุณวุฒิ ตลอดจนเป็นผู้มีความสามารถในการนิเทศการสอน และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี

๒.๓ ควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ในขณะที่ทำการฝึกสอน

๒.๔ ควรมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาฝึกสอน

๒.๕ ควรมีมาตรการในการที่จะให้ครู-อาจารย์ที่เลี้ยงต้องเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาฝึกสอนในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการฝึกสอนตลอดเวลา

๓. กำนอาจารย์นิเทศ

๓.๑ อาจารย์นิเทศไม่ควรมีชั่วโมงสอนหรืองานในหน้าที่รับผิดชอบอื่นมากเกินไป และไม่ควรมีนักศึกษาในความรับผิดชอบมากเกินไปด้วย มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดปัญหา ไม่มีเวลาเพียงพอในการนิเทศการสอน

๓.๒ อาจารย์นิเทศควรมีบุคลิกภาพเหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อทุก ๆ คน มีความเป็นกันเองกับนักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์ที่เลี้ยง

๓.๓ ควรมีการประชุมตกลงกันระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์ผู้สอนวิธีสอน เพื่อให้เข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ถูกต้อง และยึดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ เป็นแนวเดียวกัน

๓.๔ ควรมีการประชุมงานกันระหว่างครูอาจารย์ที่เลี้ยงใหม่มากกว่านี้

๓.๕ อาจารย์นิเทศควรนิเทศการสอนอย่างจริงจัง เลียดละและควรนิเทศการสอนสัปดาห์ละครั้ง โดยสม่ำเสมอ

๔. กำนครู-อาจารย์ที่เลี้ยง

๔.๑ ควรดูแลเอาใจใส่นักศึกษาฝึกสอนให้มากขึ้น

๔.๒ พยายามศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความมั่นใจในการนิเทศการสอน

๔.๓ ควรทำตัวเป็นครู-อาจารย์ที่เลี้ยงอย่างแท้จริง ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในระหว่างฝึกสอน ไม่ควรมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบของตนให้แก่นักศึกษาฝึกสอนด้วย เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมาเป็นผู้ช่วยแบ่งเบาภาระของตน

๔.๔ ควร เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้ทดลองใช้ทฤษฎีใหม่ ๆ ที่
เรียนมาในปฏิบัติในการสอน

๔.๕ ควรพยายามทำความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบายและวัตถุประสงค์
ของโครงการฝึกสอนของวิทยาลัย

๕. ค่านักศึกษาฝึกสอน

๕.๑ ควร มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

๕.๒ มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่ฝึกสอน รู้จักการ เสียสละ

อดทน

๕.๓ ควร เป็นผู้มีมารยาทอันดีงาม มีกิริยาจาจาสภาพ มีความ เคารพ
และนอบน้อมต่อผู้ใหญ่

๕.๔ ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครู-อาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอนทุกคน

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติม เกี่ยวกับ เรื่องหน้าที่และบทบาทของอาจารย์นิเทศก์
และครู-อาจารย์ที่เลี้ยงตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

๒. ควรมีการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ เรื่องลักษณะหรือคุณสมบัติของอาจารย์
นิเทศก์ และครู-อาจารย์ที่เลี้ยงที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการ

๓. ทำการวิจัยสำรวจ วจความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาว่า
ควรมีการ เรียนวิชาอื่นแทนการฝึกสอนหรือไม่